

MINISTERUL AGRICULTURII
ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

RAPORT DE EVALUARE FINALĂ PRIVIND IMPLEMENTAREA STRATEGIEI

GAL CONSTANȚA CENTRU PENTRU PERIOADA 2014-2020

PNDR 2014-2020

**REPREZENTANT LEGAL/MANAGER
CAZACU OANA-MARINA**

MINISTERUL AGRICULTURII
ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

CUPRINS

1. Rezumat	3
2. Introducere – Scopul Raportului de Evaluare	3
3. Informații generale privind strategia de dezvoltare locală	4
4. Cadrul de evaluare si metodologia	10
5. Analiza de ansamblu a eficacitatii SDL	16
5.1 Eficacitatea financiara a masurilor la nivel de SDL_	17
5.2 Eficacitatea SDL, la nivel de domeniu de interventie_	17
6. Răspuns la Întrebările de Evaluare	21
7. Factorii de succes și eșec în implementarea strategiei de dezvoltare locală	21
7.1 Factori de succes în implementarea SDL	21
7.2 Factori de eșec / dificultăți în implementarea SDL	24
8. Concluzii și recomandări	24

MINISTERUL AGRICULTURII
ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

1. Rezumat

Raportul de față prezintă evaluarea finală a Strategiei de Dezvoltare Locală implementate de Grupul de Acțiune Locală Constanta Centru în perioada de programare PNDR 2014–2020, în cadrul Măsurii 19.4 – „Sprijin pentru costurile de funcționare și animare”. Procesul de evaluare are rolul de a reflecta modul în care strategia a fost concepută și aplicată la nivelul teritoriului GAL, în ce măsură obiectivele stabilite au fost atinse și cum au contribuit intervențiile finanțate la dezvoltarea comunităților locale.

Documentul analizează atât realizările obținute – măsurate prin indicatorii de output și rezultat, cât și dificultățile întâmpinate pe parcursul implementării, punând accent pe relevanța și eficiența acțiunilor întreprinse. Totodată, raportul evaluează impactul pe termen scurt și mediu asupra teritoriului, respectiv asupra economiei rurale, a mediului social și a capacității organizaționale a GAL.

Prin această evaluare, se urmărește nu doar prezentarea bilanțului final al strategiei, ci și identificarea lecțiilor învățate și a bunelor practici care pot fi valorificate în viitoarea perioadă de programare. Rezultatele raportului constituie, astfel, un punct de referință important pentru consolidarea procesului de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC/LEADER) și pentru definirea unor intervenții mai bine adaptate nevoilor specifice ale teritoriului GAL.

Valoarea adăugată a abordării LEADER:

Succesul implementării nu poate fi redus doar la indicatori financiari. Abordarea LEADER a generat o valoare adăugată unică, manifestată prin consolidarea unui parteneriat public-privat funcțional, creșterea capitalului social și dezvoltarea unei culturi a implicării. GAL Constanta Centru a devenit o platformă esențială de dialog și guvernare locală, asigurând că dezvoltarea teritoriului este un proces participativ, adaptat nevoilor reale și asumat de comunitate.

În concluzie, implementarea SDL a GAL Constanța Centru reprezintă un model de bună practică. Strategia a transformat eficient resursele financiare europene în investiții concrete cu impact durabil, validând atât corectitudinea diagnosticului inițial, cât și eficiența mecanismului LEADER ca instrument de dezvoltare rurală. Lecțiile învățate și recomandările formulate în prezentul raport oferă un fundament solid pentru a continua și a amplifica aceste succese în viitoarea perioadă de programare.

2. Introducere – Scopul Raportului de Evaluare

Scopul prezentului raport de evaluare este de a analiza în mod obiectiv și sistematic implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală finanțate prin PNDR 2014–2020, în cadrul Măsurii 19.4, pentru a aprecia gradul în care obiectivele propuse au fost atinse, resursele au fost utilizate eficient și rezultatele obținute răspund nevoilor comunității. Raportul urmărește:

- să evidențieze realizările și impactul intervențiilor sprijinite prin SDL asupra teritoriului GAL;
- să identifice punctele forte și aspectele care au îngreunat implementarea;
- să ofere concluzii și recomandări utile pentru viitoarele strategii și pentru îmbunătățirea procesului de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC/LEADER).
- Determinarea valorii adăugate a abordării LEADER. Evaluarea vizează surprinderea elementelor unice aduse de metodologia LEADER. Se analizează modul în care parteneriatul public-privat a funcționat, cum a stimulat guvernanta locală, cum a crescut capitalul social prin încurajarea cooperării și a inițiativelor „de jos în sus” și în
- ce măsură a generat soluții inovatoare adaptate specificului local, pe care alte tipuri de finanțări centralizate nu le-ar fi putut produce.

MINISTERUL AGRICULTURII
ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

3. Informații generale privind strategia de dezvoltare locală

Strategia de Dezvoltare Locală a Asociației Grup de Acțiune Locală Constanța Centru a fost elaborată și implementată în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014–2020, prin intermediul Măsurii 19 – Dezvoltare locală LEADER, submăsura 19.4 „Sprijin pentru costurile de funcționare și animare”.

SDL a fost concepută ca un instrument integrat de dezvoltare teritorială, având la bază principiile DLRC/LEADER, respectiv abordarea „de jos în sus”, parteneriatul public–privat, inovarea și cooperarea. Strategia a urmărit să răspundă nevoilor identificate la nivelul teritoriului GAL și să contribuie la atingerea obiectivelor generale ale PNDR 2014–2020.

Obiectivele Strategiei de Dezvoltare Locală a GAL Constanța Centru sunt conforme cu obiectivele de dezvoltare rurală precizate în Reg. UE nr. 1305/2013, art 4, respectiv:

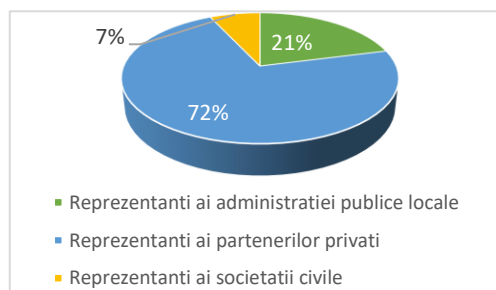
- Favorizarea competitivității agriculturii;
- Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice;
- Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.

Această Strategie de Dezvoltare Locală a fost construită pe potențarea punctelor tari, atenuarea punctelor slabe, folosirea oportunităților și diminuarea amenințărilor combinând trei priorități și anume creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor, promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și reziliență la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic și promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale, de unde rezultă caracterul integrat al strategiei.

Informații despre GAL și activitatea GAL

Asociația Grup de Acțiune Locală Constanța Centru este o organizație constituită în baza parteneriatului dintre autorități publice, mediul privat și societatea civilă, acoperind un teritoriu format din [număr UAT-uri și numărul locuitorilor – de completat].

Din cadrul parteneriatului public-privat GAL Constanța Centru fac parte 14 membri: 3 parteneri publici, 10 parteneri privați și 1 partener reprezentant al societății civile. Procentual în cadrul Grupului de Acțiune Locală Constanța Centru se regăsesc 21% reprezentanți ai sectorului public și 72% reprezentanți ai sectorului privat și 7% reprezentanți ai societății civile.

Localizarea geografică. Parteneriatul public-privat GAL Constanța Centru este situat în regiunea de dezvoltare Sud-Est a României, mai precis, în partea centrală și de nord a județului Constanța, fiind dispersat pe o suprafață totală de 762,21 km² și o populație de 33.640 locuitori, însumând 9 UAT-uri, ce au în componență 22 de sate.

Activitatea GAL s-a concentrat pe:

- implementarea SDL prin lansarea apelurilor de selecție pentru măsurile prevăzute în strategie;
- animarea teritoriului și sprijinirea potențialilor beneficiari;
- monitorizarea și evaluarea proiectelor contractate;

Pe parcursul perioadei de programare, GAL a asigurat atât funcționarea structurii tehnice, cât și implicarea comunității locale în procesul decizional.

MINISTERUL AGRICULTURII
ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

Scurtă descriere a SDL, a măsurilor și a bugetului

Strategia de Dezvoltare Locală a GAL Constanța Centru a cuprins un set de măsuri menite să sprijine dezvoltarea economică, socială și teritorială a zonei. Printre principalele tipuri de intervenții s-au regăsit:

- măsuri dedicate sprijinirii fermelor și activităților agricole;
- măsuri pentru diversificarea economiei rurale și susținerea antreprenoriatului;
- măsuri privind dezvoltarea infrastructurii locale și îmbunătățirea calității vieții în mediul rural;
- acțiuni de formare, animare și consolidare a capacității organizaționale a GAL.

Ierarhizarea priorităților a fost redată inițial; în funcție de nevoile cu care se confrunta teritoriul GAL Constanța Centru, alocarea bugetară aferentă fiecărei priorități realizându-se în funcție de specificul investiției. Pe primul loc se află P2, printr-o strategie de tip WT, care se va realiza prin sprijinirea înființării și modernizării exploatațiilor agricole și prin sprijinirea instalării tinerilor fermieri. Următoarea prioritate este P5, care decurge dintr-o strategie de tip ST care utilizează toate avantajele zonei pentru a evita sau minimiza amenințările mediilor exterioare, prin îmbunătățirea gestionării surselor de poluare și reducerea GES. Iar pe ultimul loc se regăsește P6, prin creșterea atractivității zonei, care vizează investiții în infrastructura de bază și socio-educatională, reabilitarea patrimoniului, promovarea identității locale și sprijinirea serviciilor sociale. Toate aceste investiții vor conduce la creșterea calității vieții și diminuarea disparităților dintre rural și urban. Aceste necesități decurg dintr-o strategie de tip SO, care utilizează avantajele zonei pentru a profita la maxim de oportunitățile oferite de mediul extern și dintr-o strategie de tip WT care minimizează slăbiciunile zonei și evită sau minimizează amenințările mediilor exterioare. Tot în cadrul acestei priorități s-a dorit crearea de noi locuri de muncă și dezvoltarea activităților non-agricole, care decurg dintr-o strategie de tip WO, prin care

slăbiciunile zonei sunt diminuate pentru a profita la maxim de oportunitățile oferite de mediiu extern. Măsurile propuse au fost ierarhizate în funcție de cererile și de propunerile din teritoriu: M1/2A - Înființare și modernizare exploatații agricole, M2/2B - Instalarea tinerilor fermieri, M3/6A - Investiții în afaceri non-agricole, M4/6B - Investiții în infrastructura socială, M5/6B - Sprijin pentru conservarea patrimoniului și M6/6B - Investiții în infrastructura de bază la scară mică.

În urma implementării Strategiei locale, inclusiv sub contextual pandemiei COVID, necesitățile teritoriului a fost modificate, astfel interesul pentru măsurile dedicate zootehniei au scăzut drastic. În urma nenumăratelor vizite de animare efectuate de către echipa GAL Constanta Centru nu s-a prezentat niciun beneficiar doritor pentru acest domeniu, în niciunul din apelurile de selecție deschise; astfel sumele disponibile pe intervenția respectivă au fost transferate către măsurile care au avut cerere în dorința de o rată de absorbție cât mai mare.

✚ Domeniul de intervenție 2A) Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea creșterii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților agricole

- Măsura M1 Înființare și modernizare exploatații agricole

✚ Domeniul de intervenție 2B) Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, a reînnoirii generațiilor

- Măsura M2 Instalarea tinerilor fermieri

✚ Domeniul de intervenție 5D) Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură

MINISTERUL AGRICULTURII
ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

- Masura M1 Înființare și modernizare exploatații agricole
- ✚ Domeniul de intervenție 6A) Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă
- Masura M3 Investiții în afaceri non-agricole
- ✚ Domeniul de intervenție 6B) Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale
- Masura M4 Investiții în infrastructură socială
- Masura M5 Sprijin pentru conservarea patrimoniului
- Masura M6 Investiții în infrastructura de bază la scară mică

Bugetul alocat inițial pentru implementarea SDL a fost de **1.418.433 euro** reprezentând valoarea totală a componentei A+B, astfel: total 19.2 inițial **1.134.738 euro** repartizat pe măsuri în funcție de nevoile teritoriale și total 19.4 de **283.695 euro**.

Modificările SDL și evoluția alocării financiare

Pe parcursul implementării, SDL a suferit mai multe ajustări, generate de realocările interne de fonduri, de gradul de interes al beneficiarilor pentru anumite măsuri și de bonusările acordate de către AFIR/AM PNDR.

Astfel:

- au fost operate modificări privind structura și valoarea bugetelor pe măsuri, pentru a asigura o absorbție optimă a fondurilor;

- în urma realocărilor și a bonusării, alocarea totală a GAL Constanța Centru a crescut la 2.587.333,83 euro FEADR și o alocare totală de 100.154,24 euro EURI. ceea ce a permis finanțarea unui număr suplimentar de proiecte și atingerea unui nivel mai ridicat al indicatorilor de rezultat.

Măsuri SDL	Buget alocat inițial SDL 2016 -euro-	Buget alocat SDL 2017 -euro-	Buget alocat SDL nr.1 2018 -euro-	Buget alocat SDL nr.2 2018 -euro-	Buget alocat SDL nr.1 2020 -euro-	Buget alocat SDL nr.1 2021 -euro-	Buget alocat SDL martie 2022 -euro-	Alocare publica TRANZITIE FEADR 2022 -euro-	Buget alocat SDL august 2022 -euro-	Buget alocat SDL mai 2024 -euro-	Buget alocat la momentul evaluării euro-
M1/2A - "Înființare și modernizare exploatații agricole" - sector vegetal	148.738,00	148.738,00	256.719,10	274.685,00	271.709,02	388.466,62	401.709,02	130.000,00	531.709,02	604.792,60	604.792,60
M2/2B - "Instalarea tinerilor fermieri"	160.000,00	160.000,00	200.000,00	240.000,00	240.000,00	240.000,00	240.000,00	0,00	240.000,00	240.000,00	240.000,00
M1/5D - "Înființare și modernizare exploatații agricole" - sector zootehnic	70.000,00	70.000,00	103.501,83	103.501,83	103.501,83	103.501,83	5.000,00	0,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00
M3/6A - "Investiții în afaceri non-agricole" - fonduri FEADR	200.000,00	200.000,00	290.550,08	286.363,04	317.374,59	317.374,59	317.374,59	124.657,37	442.031,96	441.337,02	441.337,02
M4/6B - "Investiții în infrastructură socială"	46.000,00	46.000,00	46.000,00	46.000,00	46.000,00	46.000,00	46.000,00	0,00	46.000,00	5.000,00	5.000,00
M5/6B - "Sprijin pentru dezvoltarea patrimoniului"	255.000,00	255.000,00	345.550,08	223.741,42	195.830,85	195.830,85	109.455,85	0,00	109.455,85	107.443,49	107.443,49
M6/6B - "Investiții în infrastructură de bază la scară mică"	255.000,00	255.000,00	436.100,16	504.129,96	504.004,96	504.004,96	675.639,39	0,00	675.639,39	646.263,11	646.263,11
MĂSURI - VALOARE TOTALĂ	1.134.738,00	1.134.738,00	1.678.421,25	1.678.421,25	1.678.421,25	1.795.178,85	1.795.178,85	254.657,37	2.049.836,22	2.049.836,22	2.049.836,22
Cheltuieli de funcționare și animare	283.695,00	283.695,00	419.605,06	419.605,06	419.605,06	448.794,46	448.794,46	88.703,15	537.497,61	537.497,61	537.497,61
VALOARE TOTALĂ 19.2+19.4	1.418.433,00	1.418.433,00	2.098.026,31	2.098.026,31	2.098.026,31	2.243.973,31	2.243.973,31		2.587.333,83	2.587.333,83	2.587.333,83

Măsuri SDL	Buget alocat inițial	Buget alocat SDL 2017 -euro-	Buget alocat SDL nr.1 2018 euro-	Buget alocat SDL nr.2 2018 euro-	Buget alocat SDL nr.1 2020 euro-	Buget alocat SDL nr.1 2021 euro-	Buget alocat SDL martie 2022 -euro-	Alocare publica TRANZITIE FEADR	Buget alocat SDL august - 2022 -euro-	Buget alocat SDL mai - 2024 -euro-	Buget alocat la momentul evaluării
M3/6A - "Investiții în afaceri non-agricole" - fonduri EURI	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100.154,24	100.154,24	100.154,24	100.154,24

4. Cadrul de evaluare și metodologia

Procesul de evaluare finală a Strategiei de Dezvoltare Locală a avut la bază o abordare mixtă, care a combinat analiza documentară și datele statistice cu informațiile colectate direct de la actorii locali implicați în implementarea SDL. Un instrument central utilizat a fost chestionarul de evaluare, aplicat către beneficiari.

Obiectivele utilizării chestionarelor au fost obținerea unei perspective directe asupra modului de implementare a SDL; evaluarea gradului de satisfacție al beneficiarilor cu privire la procesul de selecție, contractare și implementare a proiectelor; identificarea punctelor forte și a dificultăților întâmpinate în relația cu GAL; colectarea de sugestii și recomandări utile pentru îmbunătățirea viitoarelor strategii.

MINISTERUL AGRICULTURII
ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

Chestionarele au fost adresate: beneficiarilor proiectelor finanțate prin SDL; solicitanților care au participat la apeluri, indiferent de rezultatul evaluării; partenerilor locali și reprezentanților autorităților publice din teritoriu.

Modalitate de aplicare

Chestionarele au fost completate telefonic, într-o manieră care să asigure accesibilitate și participare cât mai largă și anume o rată de răspuns de 100%. Perioada de colectare a răspunsurilor a fost de 30 zile, iar rata de răspuns a fost de 100% din totalul persoanelor vizate.

Analiza datelor

Răspunsurile colectate au fost centralizate și analizate atât din punct de vedere cantitativ (frecvențe, procente, scoruri de satisfacție), cât și calitativ (comentarii, propuneri, observații). Această analiză a permis formularea unor concluzii obiective privind eficiența și relevanța intervențiilor SDL și a fundamentat recomandările pentru perioada de programare viitoare.

Pentru fiecare obiectiv de dezvoltare rurală cuprins în Strategie a fost formulată câte o temă de evaluare.

TEMA DE EVALUARE: VALOAREA ADAUGATA DATORATA METODEI LEADER			
CRITERII DE EVALUARE	INTREBARE DE EVALUARE	INDICATORI	METODOLOGIA DE COLECTARE DATE
- Guvernanta locala	Ce beneficii au fost	- Perceptia actorilor	Metoda/Tehnica:

din zona GAL Muntii CONSTANTA CENTRU s-a imbunatatit (printr-o gestionare mai buna a functiilor administrative pe plan local si, totodata, printr-o implicare sporita a comunitatii si factorilor interesati in luarea deciziilor). - Operatiunile finantate prin strategia GAL CONSTANTA CENTRU au determinat imbunatatirea calitatii vietii in teritoriul vizat de strategie.	obtinute datorita metodei LEADER ?	locali cu privire la modul in care operatiunile finantate prin GAL CONSTANTA CENTRU au contribuit la imbunatatirea guvernantei la nivel local - Perceptia actorilor locali cu privire la modul in care operatiunile finantate prin GAL CONSTANTA CENTRU au contribuit la imbunatatirea calitatii vietii din zona	- Chestionar - Observatia — Studiul documentelor Surse date: beneficiari de proiecte, membri GAL, actori locali din zona GAL care au contribuit la implementarea strategiei, echipa tehnica GAL, strategia GAL, documentatii de modificari de strategie, documente rezultate ca urmare a finantarii operatiunilor (de exemplu fise de proiecte finalizate), documente publice relevante evaluarii (acte normative, strategii sectoriale, politici publice) etc.
---	---	--	---

		-Numarul de proiecte finantate prin actualul SDL -Numarul de ferme noi infiintate prin instalare de tineri fermieri si cresterea economica a acestor - Verificarea imbunatatirii nivelului de trai al beneficiarilor si a comunitatii din care fac parte	- Chestionar adresat beneficiarului direct - Verificare bilanturi de la depunerea proiectelor si pana in prezent

Obiectivul de dezvoltare rurala 1 – Favorizarea competitivitatii agriculturii (P2)

TEMA DE EVALUARE SPECIFICA MASURII M1: EFICIENȚA INVESTIȚIILOR ÎN INFRASTRUCTURA AGRICOLĂ PENTRU CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII FERMELOR MICI ȘI MIJLOCII ȘI CONTRIBUTIA MASURILOR DE SPRIJIN FINANCIAR LA ADAPTAREA EXPLOATĂȚIILOR AGRICOLE LA CERINȚELE PIETEI ȘI STANDARDELE EUROPENE.

**TEMA DE EVALUARE SPECIFICA MASURII M2: EVALUAREA REZULTATELOR
OBTINUTE PRIN SPRIJINIREA TINERILOR FERMIERI IN CRESTEREA
DURABILA A COMPETITIVITATII SECTORULUI AGRICOL**

CRITERII DE EVALUARE	INTREBARE DE EVALUARE	INDICATORI	METODOLOGIA DE COLECTARE DATE
Cresterea productivitatii agricole (venituri/fermier) si gradul de inovare si modernizare (utilaje noi, digitalizare, tehnologii verzi)	In ce masura obiectivul de dezvoltare rurala 1: Favorizarea competitivitatii agriculturii este relevant in raport cu Logica de interventie a strategiei de dezvoltare locala?	- Valoare publica totala alocata prin SDL pentru proiecte - Valoare publica totala proiecte contractate la nivelul SDL - Valoare publica totala platita de AFIR la nivelul SDL - Valoare publica alocata prin SDL aferenta obiectului de dezvolt. rurala 1 - Valoare proiecte contractate aferente obiectului de dezvolt.	Metoda/Tehnica: - Analiza datelor administrative - Studiul documentelor Surse date: situatii de monitorizare, bugete/planuri de finantare, date statistice ce fac obiectul SDL, date statistice disponibile la diverse institutii, strategia GAL, documentatii de modificari de strategie, documente rezultate ca

		rurala 1 din SDL - Valoare publica platita de AFIR aferenta obiectului de dezvolt. rurala 1 din SDL - cresterea financia	urmare a finantarii operatiunilor (de exemplu fise de proiecte finalizate), documente publice relevante evaluarii (acte normative, strategii sectoriale, politici publice) etc.
		-Numarul de proiecte finantate prin actualul SDL -Numarul de ferme noi infiintate prin instalare de tineri fermieri si cresterea economica a acestor -Verificarea imbunatatirii nivelului de trai al beneficiarilor si a comunitatii din care fac parte	- Chestionar adresat beneficiarului direct - Verificare bilanturi de la depunerea proiectelor si pana in prezent

Obiectivul de dezvoltare rurala 2 – Asigurarea gestionarii durabila a resurselor naturale si combaterea schimbarilor climatice (P5)

TEMA DE EVALUARE SPECIFICA MASURII M1: EFICIENTA INVESTITIILOR IN INFRASTRUCTURA AGRICULTURII ZOOTEHNICE PENTRU COMBATAREA SCHIMBARILOR			
CRITERII DE EVALUARE	INTREBARE DE EVALUARE	INDICATORI	METODOLOGIA DE COLECTARE DATE
Rolul implementarii proiectelor in domeniul zootehnic in scopul combaterii schimbarilor de mediu	In ce masura obiectivul de dezvoltare rurala 2: Asigurarea gestionarii durabila a resurselor naturale si combaterea schimbarilor climatice?	- Valoare publica totala alocata prin SDL pentru proiecte - Valoare publica totala proiecte contractate la nivelul SDL - Valoare publica totala platita de AFIR la nivelul SDL - Valoare publica alocata prin SDL aferenta obiectului de dezvoltare rurala 1 - Valoare proiecte	Metoda/Tehnica: - Analiza datelor administrative - Studiul documentelor Surse date: situatii de monitorizare, bugete/planuri de finantare, date statistice ce fac obiectul SDL, date statistice disponibile la diverse institutii, strategia GAL, documentatii de

		contractate aferente obiectului de dezvoltare rurală 1 din SDL - Valoare publică plătită de AFIR aferentă obiectului de dezvoltare rurală 1 din SDL - creșterea finanțării	modificări de strategie, documente rezultate ca urmare a finanțării operațiunilor (de exemplu fișe de proiecte finalizate), documente publice relevante evaluării (acte normative, strategii sectoriale, politici publice) etc.
		- Numărul de proiecte finanțate prin actualul SDL	- Chestionar adresat potențialilor beneficiari

Obiectivul de dezvoltare rurală 3 – Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv creșterea și menținerea de locuri de muncă (P6)

TEMA DE EVALUARE SPECIFICĂ MASURII M3: Evaluarea eficienței sprijinului acordat întreprinderilor non-agricole din domeniul rural în crearea de locuri de muncă și diversificarea economiei locale.

TEMA DE EVALUARE SPECIFICĂ MASURILOR M4, M5 ȘI M6: EVALUAREA

EFICIENȚEI INTERVENȚIILOR PUBLICE ÎN SPRIJINIREA DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE LA NIVEL LOCAL ÎN ZONELE RURALE

CRITERII DE EVALUARE	INTREBARE DE EVALUARE	INDICATORI	METODOLOGIA DE COLECTARE DATE
Diversificarea economiei rurale și crearea de locuri de muncă. Stimularea dezvoltării economice și sociale locale	În ce măsură obiectivul de dezvoltare rurală 3: este relevant în raport cu Logica de intervenție a strategiei de dezvoltare locală? Câte locuri de muncă au fost create prin implementarea proiectelor non-agricole și câte persoane au fost sprijinite prin implementarea proiectelor beneficiarilor publici.	- Valoare publică totală alocată prin SDL pentru proiecte - Valoare publică totală proiecte contractate la nivelul SDL - Valoare publică totală plătită de AFIR la nivelul SDL - Valoare publică alocată prin SDL aferentă obiectului de dezvoltare rurală 1 - Valoare proiecte contractate aferente obiectului de dezvoltare rurală 1 din SDL	Metoda/Tehnica: - Analiza datelor administrative – Studiul documentelor Surse date: situații de monitorizare, bugete/planuri de finanțare, date statistice ce fac obiectul SDL, date statistice disponibile la diverse instituții, strategia GAL, documentații de modificări de strategie, documente rezultate ca urmare a finanțării operațiunilor (de

		- Valoare publica platita de AFIR aferenta obiectului de dezvolt. rurala 1 din SDL - cresterea financia	exemplu fise de proiecte finalizate), documente publice relevante evaluarii (acte normative, strategii sectoriale, politici publice) etc.
		- Numarul de proiecte finantate prin actualul SDL - Numarul noi locuri de munca create - Verificarea imbunatatirii nivelului de trai al beneficiarilor si a comunitatii din care fac parte - Numarul de beneficiari directi si indirecti ai proiectelor beneficiarilor publici si cum a fost imbunatatit nivelul de trai al locitorilor intregului teritoriu	- Chestionar adresat beneficiarului direct atat privat cat si public - Verificare bilanturi de la depunerea proiectelor si pana in prezent pentru beneficiarii privati

5. Analiza de ansamblu a eficacității SDL

Această secțiune analizează în ce măsură fondurile cheltuite au produs rezultatele scontate, conform Țintelor și indicatorilor stabiliți în strategie.

5.1 Eficacitatea financiară a măsurilor la nivel de SDL

Măsuri SDL	Buget alocat inițial SDL 2016 -euro-	Buget alocat la momentul evaluării euro-	Plăți efectuate raportat la bugetul inițial alocat -euro-	Eficacitate financiară
M1/2A - "Înființare și modernizare exploatații agricole" - sector vegetal	148.738,00	604.792,60	529.648,08	87,58%
M2/2B - "Instalarea tinerilor fermieri"	160.000,00	240.000,00	240.000,00	100%
M1/5D - "Înființare și modernizare exploatații agricole" - sector zootehnic	70.000,00	5.000,00	0,00	0%
M3/6A - "Investiții în afaceri non-agricole" - fonduri FEADR	200.000,00	441.337,02	441.337,02	100,00%
M4/6B - "Investiții în infrastructură socială"	46.000,00	5.000,00	37.052,51	80,55%
M5/6B - "Sprjin pentru dezvoltarea patrimoniului"	255.000,00	107.443,49	107.443,49	100,00%
M6/6B - "Investiții în infrastructură de bază la scară mică"	255.000,00	646.263,11	636.178,62	98,44%
MĂSURI - VALOARE TOTALĂ	1.134.738,00	2.049.836,22	1.991.659,72	97,16%
Cheltuieli de funcționare și animare	283.695,00	537.497,61		
VALOARE TOTALĂ 19.2+19.4	1.418.433,00	2.587.333,83		
Măsuri SDL	Buget alocat inițial	Buget alocat la momentul evaluării	Plăți efectuate raportat la bugetul inițial alocat	Eficacitate financiară
M3/6A - "Investiții în afaceri non-agricole" - fonduri EURI	0,00	100.154,24	90.000,00	89,86%

5.2 Eficacitatea SDL, la nivel de domeniu de intervenție

Domeniu de Intervenție	Eficacitate (potențială)	Justificarea Detaliată a Concluziei
2A) Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea creșterii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților Agricole	Ridicată	Strategia prevedea sprijinirea a 2 exploatații agricole pentru modernizare și prin Analiza listei de beneficiari arată că acest domeniu a beneficiat de investiții substanțiale; La final de implementare au fost sprijinite 4 ferme prin 5 proiecte și au fost instalați 6 tineri fermieri
2B) Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, a reînnoirii generațiilor	Ridicată	Ținta SDL era instalarea a 4 tineri fermieri. Finalizarea implementării actualei programări aducând numărul acestora la 6
5D) Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură	Redusa	Indicatorul principal pentru acest domeniu era de 8-100 UVM; indicator neatins datorită sumelor mici posibile de accesat prin SDL
6A) Facilitarea diversificării, a	Ridicată	Indicatorul de rezultat de 3 locuri de

înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă		munca nou create a fost atins în totalitate, suplimentat de 1 nou loc de munca creat prin EURI
6B) Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale	Ridicata	Deși prevăzut prin Strategie a fi atins un număr de 6.700 de locuitori care beneficiază de beneficiile implementării proiectelor finanțate prin SDL, acesta a fost depășit considerabil. Toți locuitorii teritoriului au beneficiat de implementarea proiectelor; fiecare UAT care face parte din teritoriul GAL beneficiind în urma implementării proiectelor.

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Asociației GAL Constanța Centru s-a dovedit a fi una cu un grad ridicat de eficacitate, reflectat prin nivelul de atingere a obiectivelor stabilite și prin impactul vizibil asupra teritoriului.

Un prim aspect relevant îl reprezintă absorbția aproape integrală a fondurilor disponibile, datorită unei gestionări proactive a apelurilor de selecție și a adaptării bugetelor la nivelul real al cererii. Realocările financiare și bonusările obținute au fost utilizate în mod eficient, ceea ce a permis finanțarea unui număr mai mare de proiecte și creșterea indicatorilor de rezultat.

Totodată, SDL a demonstrat o capacitate ridicată de răspuns la nevoile comunității, prin diversitatea măsurilor implementate: sprijinirea fermelor și a antreprenoriatului rural, dezvoltarea infrastructurii locale, crearea de locuri de muncă și susținerea serviciilor pentru populație. Beneficiarii au raportat un nivel ridicat de satisfacție, atât în ceea ce privește procesul de selecție și contractare, cât și sprijinul oferit de echipa GAL pe parcursul implementării.

Un alt element definitoriu al eficacității a fost rolul de animare al GAL, care a reușit să implice activ partenerii locali, să crească gradul de informare în rândul potențialilor beneficiari și să asigure transparența decizională. Prin aceste acțiuni, GAL a consolidat încrederea la nivel local și a stimulat participarea comunității la procesul de dezvoltare.

În concluzie, strategia a reușit să își atingă obiectivele majore, contribuind semnificativ la creșterea competitivității economiei rurale, la diversificarea activităților non-agricole și la îmbunătățirea calității vieții în teritoriul GAL. Eficacitatea ridicată a implementării SDL confirmă relevanța modelului LEADER și capacitatea parteneriatului local de a gestiona resurse europene în mod performant.

6. Răspuns la Întrebările de Evaluare

- **Ce beneficii au fost obținute datorita metodei LEADER ?**

În urma aplicării metodelor și tehnicilor de evaluare, s-a ajuns la următoarele concluzii:

- Guvernanta locala din zona GAL Constanta Centru a inregistrat o imbunatatire mare datorita metodei Leader (printr-o gestionare mai buna a functiilor administrative pe plan local si, totodata, printr-o implicare sporita a comunitatii si factorilor interesati in luarea deciziilor).
- Operatiunile finantate prin strategia GAL Constanta Centru au determinat o imbunatatire mare a calitatii vietii in teritoriul vizat de strategie.
- Imbunatatire mare a guvernantei locale din zona GAL!
- Crestere a calitatii vietii in teritoriul vizat de strategie!

- **In ce masura obiectivul de dezvoltare rurala 1: Favorizarea competitivitatii agriculturii este relevant in raport cu Logica de interventie a strategiei de dezvoltare locala?**

Prin verificarea datelor si prin aplicarea chestionarelor s-a notat si totodata constientizat eficienta implementarii Strategiei de dezvoltare locala.

Analizand bugetul initial alocat celor doua masuri prevazute in prezentul obiectiv observam ca acesta a crescut considerabil la final de SDL, comparativ cu suma initiala, iar aceasta crestere se datoreaza strict eficacitatii implementarii acestora.

Astfel, Masura M1/2A, desi initial prevazuta cu 2 exploatatii/beneficiari sprijiniti, acum la final de perioada avem un total de 4 exploatatii finantate printr-un numar total de 5 proiecte selectate.

Masura M2/2B, prevazuta initial cu un buget pentru 4 proiecte, a ajuns la finalul Strategiei de dezvoltare locala cu un numar de 6 tineri fermieri sprijiniti.

In urma centralizarii chestionarelor si a verificarii bazelor de date ce contin informatii despre bilanțurile beneficiarilor, s-a constatat o crestere economica considerabila in urma implementarii proiectelor.

Beneficiarii, in proportie de 100% s-au declarat multumiti de sprijinul pe care l-au primit din partea Grupului de Actiune Locala si de usurinta cu care au reusit sa acceseze fondurile si sa isi implemnteze planurile de afaceri.

- **In ce masura obiectivul de dezvoltare rurala 2: Asigurarea gestionarii durabila a resurselor naturale si combaterea schimbarilor climatice?**

Obiectivul de dezvoltare rurala 2 prevazut in Strategia de dezvoltare rurala a ramas ne-indeplinit de catre Grupul de Actiune Locala din factori straini noua.

MINISTERUL AGRICULTURII
ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

În nenumărate rânduri echipa a făcut sesiuni de animare într-o încercare disperată de a atinge acest obiectiv prevăzut inițial în Strategia de Dezvoltare Locală.

Lipsa interesului beneficiarilor asupra acestei măsuri prevăzute în Strategia noastră de dezvoltare locală s-a dovedit a fi bugetul mic care poate fi accesat prin GAL, motivatia fermierilor din domeniul zootehnic fiind faptul că pentru depunerea unui proiect este necesară o platformă de gunoi de grajd, platformă care nu se încadrează în bugetul alocat. Un alt impediment în aplicarea pe această măsură a fost lipsa pasunilor din teritoriu, fermierii neputând îndeplini criteriul de pasune/cap de animal.

Însă, nu a fost o pierdere, deoarece fondurile alocate pentru acest obiectiv au fost transferate către obiectivele care le-au putut absorbi.

Eficiența implementării SDL rămânând una foarte ridicată.

- În ce măsură obiectivul de dezvoltare rurală 3: este relevant în raport cu Logica de intervenție a strategiei de dezvoltare locală?
- Câte locuri de muncă au fost create prin implementarea proiectelor non-agricole și câte persoane au fost sprijinite prin implementarea proiectelor beneficiarilor publici.

Prin verificarea datelor și prin aplicarea chestionarelor s-a notat și totodată constientizat eficiența implementării Strategiei de dezvoltare locală.

Analizând bugetul inițial alocat celor două măsuri prevăzute în prezentul obiectiv observăm că acesta a crescut considerabil la final de SDL, comparativ cu suma inițială, iar această creștere se datorează strict eficacității implementării acestora.

Astfel, Măsura M3/6A, și-a atins în totalitate indicatorul de rezultat prevăzut în Strategie, creând 3 noi locuri de muncă în teritoriu și îmbunătățind considerabil nivelul de trai atât al beneficiarului cât și al comunității din jurul acestuia.

Prin măsurile dedicate sectorului public s-a atins întreaga populație a teritoriului GAL Constanta Centru; depășind astfel indicatorul de rezultat prevăzut în Strategie; existând un număr total de 9 proiecte depuse de către toate consiliile locale aparținente.

7. Factorii de succes și eșec în implementarea strategiei de dezvoltare locală

7.1 Factori de succes în implementarea SDL

- ✓ Gradul ridicat de absorbție a fondurilor – datorat unei gestionări eficiente a apelurilor de selecție, realocărilor financiare și bonusărilor obținute.
- ✓ Implicarea activă a echipei GAL – prin activități de animare, sprijin acordat beneficiarilor în toate etapele și menținerea unei bune comunicări cu comunitatea.
- ✓ Transparența și obiectivitatea procesului de selecție – care au crescut încrederea în GAL și au determinat o participare constantă a beneficiarilor.
- ✓ Diversitatea măsurilor finanțate – care a permis acoperirea unei game largi de nevoi: sprijinirea agriculturii, dezvoltarea antreprenoriatului rural, îmbunătățirea infrastructurii locale, formarea resurselor umane.
- ✓ Capacitatea de adaptare a strategiei – prin modificări și realocări de fonduri, astfel încât să fie valorificate cât mai bine resursele disponibile.
- ✓ Nivelul ridicat de satisfacție al beneficiarilor – exprimat prin chestionarele aplicate, datorită sprijinului tehnic și consilierii oferite de GAL.

7.2 Factori de eșec / dificultăți în implementarea SDL

- ❖ Întârzieri administrative și birocratice – în procesul de evaluare și contractare la nivelul autorităților, care au afectat uneori ritmul implementării.
- ❖ Grad redus de interes pentru anumite măsuri – ceea ce a determinat necesitatea realocărilor bugetare.

- ❖ Capacitate administrativă redusă a unor beneficiari – dificultăți în elaborarea documentațiilor sau în implementarea efectivă a proiectelor, necesitând sprijin suplimentar din partea GAL.
- ❖ Context extern nefavorabil – factori precum schimbările legislative, crizele economice sau pandemia COVID-19, care au influențat negativ derularea anumitor proiecte.
- ❖ Timpul îndelungat necesar pentru clarificări și proceduri – care a dus, în unele cazuri, la retragerea unor solicitanți sau la decalaje în realizarea investițiilor.

8. Concluzii și recomandări

Concluzii

Evaluarea finală a Strategiei de Dezvoltare Locală a Asociației GAL Constanța Centru confirmă faptul că implementarea SDL în perioada PNDR 2014–2020 a avut un nivel ridicat de eficacitate și relevanță. Principalele concluzii sunt:

- SDL și-a atins obiectivele majore, contribuind la dezvoltarea economică și socială a teritoriului.
- Fondurile disponibile au fost utilizate în proporție ridicată, inclusiv prin realocări și bonusări, ceea ce a dus la maximizarea impactului asupra comunității.
- Măsurile finanțate au răspuns nevoilor reale ale zonei, stimulând antreprenoriatul, modernizarea agriculturii, dezvoltarea infrastructurii locale și creșterea calității vieții.
- Activitatea de animare și implicarea comunității au consolidat rolul GAL ca actor cheie în dezvoltarea locală și ca partener de încredere al beneficiarilor.
- Principalele dificultăți identificate au fost generate de factori externi (întârzieri administrative, schimbări legislative, contextul pandemic), precum și de limitările administrative ale unor beneficiari.
- Valoarea adăugată a metodei LEADER:

- Strategia de dezvoltare locala a contribuit la consolidarea guvernantei locale si la imbunatatirea generala a calitatii vietii din zona GAL Constanta Centru.
- Implementarea SDL GAL Constanta Centru a contribuit la dezvoltarea conditiilor de trai din comunitatile rurale si la crearea de locuri de munca. Impactul a fost mai pronuntat in zonele unde proiectele au fost complementare si integrate in nevoile locale identificate.

Recomandări

Pe baza lecțiilor învățate, pentru viitoarea perioadă de programare se recomandă:

- Simplificarea procedurilor și reducerea birocrăției pentru a facilita accesul mai rapid la finanțare.
- Consolidarea capacității beneficiarilor prin sesiuni de informare și formare practică, astfel încât aceștia să elaboreze și să implementeze mai ușor proiectele.
- Creșterea gradului de flexibilitate a SDL, pentru a permite adaptarea rapidă la schimbările din contextul socio-economic.
- Diversificarea tipurilor de măsuri și sprijinirea mai puternică a antreprenoriatului non-agricol, pentru a genera locuri de muncă și a stimula economia locală.
- Intensificarea activităților de cooperare cu alte GAL-uri, la nivel național și european, pentru schimb de bune practici și implementarea unor proiecte comune.
- Consolidarea rolului GAL ca facilitator al dezvoltării locale prin implicarea permanentă a comunității în procesele decizionale și prin promovarea unei abordări participative.